

Oltid ievers...

Metz (Frankrijk)

49°06'44N | 6°11'13O

Het verhaal van Petrus Vandenborre

°Hulste 25 juli 1785 - † Metz ?

Brief van Petrus Vandenborre geschreven op 4 oktober 1808 vanuit Metz, Frankrijk:

*om Metz tot Cortrijk en voorders tot holsste aen Joannes van den Borre Corterijk d partement d la lies a flander sito sito
Desen 4 oktober 1808*

Seer beminden vader broeders ende susters

ik en can van ul atemal een hertelijke grootenis te wenssen enik laet ul weten als dat ik in het hospetael hebbe met eenen seeren harm maer nu gaet het god lof wel ik gan vijt ik versoek ul beminden vader van mij een paer of drije kroone gelt af te senden aels het ul belift en ik sal ul een sertifikat af senden soo gou als ik gelt hebbe maer sonder gelt en is het niet mogelijk want dat moet mij een alf kroon kosten het is ontrent drij monden7 dat ik noch eenen brif gescreven hebben ik staen seer verwondert dat ul mij geen antwoord gescreven en hebt Sijet van de groetenis te doen aen mijn hooms en mijn moois en geel mijn familie en aen mijn goede kennesse

*hier blijve ul ik ul getrauvegen
Petrus Josefes Van Den Borre*

Mijn adres is a moncrer11 Petrus Josef van den Borre salda12 d 1 compagni 5 bataion d 76 regement

ik versoek ul sito sito antwort

Omzetting in ± huidig nederlands van de brief van Petrus Vandenborre vanuit het hospitaal te Metz:

*om Metz tot Corterijk en verder tot Hulste aan Joannes Van den Borre Corterijk département de la lies a flander sito sito
Dezen 4 oktober 1808*

Zeer beminde vader, broeders ende zusters

*Ik groet u allen hartelijken ik laat jullie weten ik dat in het hospitaal ben met een zere arm maar nu gaat het God lof wel ik ga uit. Ik verzoek u beminden vader van mij een paar of drie kronen geld op te zenden als het jullie belieft en ik zal jullie een certfikaat opzenden zo gauw als ik geld heb maar zonder geld en is het niet mogelijk want dat moet mij een half kroon kosten het is ontrent drie maanden dat ik nog een brief geschreven heb en ik ben zeer verwonderd dat jullie mij geen antwoord geschreven hebben.
Zo goed van de groetenis te doen aan mijn ooms en mijn tantes en heel mijn familie en aan mijn goede kennissen.*

*hier blijf ik, jullie getrouwe
Petrus Josefes Van Den Borre*

*Mijn adres is a Monsieur Petrus Josef van den Borre soldaat12 d 1 compagni 5 bataion d 76 regement
ik verzoek u snel antwoord.*

Ingelijfd in het Franse leger

Onmiddellijk na de Franse Revolutie voerde Frankrijk de dienstplicht in, die ook in onze contreien van kracht werd. Talrijke jonge mannen werden onder dwang ingelijfd in de legers van Napoleon.

Door de wet op de conscriptie uitgevaardigd in Parijs in 1798 werd elk staatsburger van 20 tot 25 jaar opgeroepen voor verplichte dienst in het Franse leger. Ook jongemannen uit de bezette gebieden vielen onder deze wet.

Na meer dan tweehonderd jaar is de soldatenbrief hieronder van deze Hulstenaar nog bewaard.

Gedateerd op 4 oktober 1808, werd hij door soldaat Petrus Joseph Vandenborre vanuit Metz (Frans stadje aan de Moezel) verstuurd naar zijn ouders in Hulste.

Hoe komt het dat deze brief is bewaard?

Deze brief zit in een pakket van meer dan 300 Vlaamse soldatenbrieven uit de jaren 1799 tot 1813, berustend op het Rijksarchief te Brugge.

De Franse militiewet, sedert 1797 voor onze contreien ook bindend, bepaalde dat een soldaat onder de wapens een broer voorlopig kon vrijstellen door een certificaat, dat hij bij de militaire overheid tegen betaling kon krijgen. Maar als de ouders over geen dergelijk certificaat beschikten, konden ze bij de militieraad een brief van de dienende soldaat inleveren. Na verloop van tijd kwamen die soldatenbrieven in het archief terecht en zijn zo voor het nageslacht bewaard gebleven.

Langs deze brieven krijgen we een weergave van de volkstaal omstreeks 1800. We treffen er woorden aan die nu zo goed als uit ons dialect verdwenen zijn zoals 'oom' en 'moeye' (tante). Beide woorden zijn in het West-Vlaams teloorgegaan, hoewel 'oom' het algemeen Nederlands woord gebleven is.

De soldatenbrieven kwamen zowel uit de kazernes, hospitalen en legerplaatsen binnen Frankrijk als uit de frontgebieden: Pruisen, Oostenrijk, Noord-Italië, Spanje en Portugal. Daardoor zijn deze brieven in de eerste plaats historische documenten: ze belichten de droeve sleep van de oorlog, de vele menselijke aspecten, het leed van de gesneuvelde vriend, de honger, de bitterheid, de ellende en de verlatenheid van de soldaten. Kernpunt van elke brief is de penibele financiële situatie: telkens weer wordt er om geld gesmeekt.

Wie was Petrus Vandenborre?

De in 1808 23-jarige soldaat Petrus Joseph Vandenborre was de oudste van acht kinderen, vier jongens en vier meisjes, uit het gezin van Jan Baptist Vandenborre (°ca 1745 - † 09/02/1842 - 97 jaar) en Maria Anna Monseré (°09/08/1758 - † 30/05/1807 - 49 jaar). In 1801 woonde dit gezin waar nu André Vanassche woont (Barzestraat 23). In het toenmalig Frans kadaster staat Jan Baptist Vandenborre vermeld als eigenaar en gebruiker van zijn huis en erf en als werkmans van beroep.

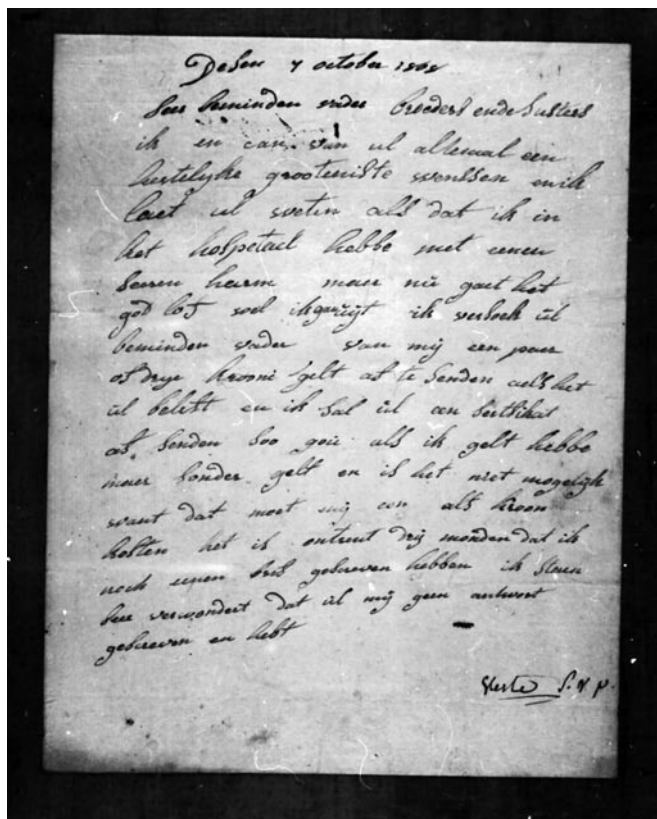
In de volkstelling van 1814 staat hij geregistreerd als werkmans met vier kinderen, in de lijst 'ingesteen van Hulste' van 1826 als wever.

Wat is er verder met soldaat Petrus Vandenborre gebeurd?

Zijn brief van 4 oktober 1808 uit Metz is tot nu toe het laatste spoor dat wij van hem konden ontdekken. Nooit vinden wij zijn naam als dooppeter in het gezin van zijn getrouwde broers en zusters. Als oudste was hij de eerste om, na zijn vader, peter te zijn.

Is hij gesneuveld of in een hospitaal aan koorts bezweken?

Normaal gezien was het Frans leger verplicht een overlijdensakte van overleden soldaten naar het gemeentehuis van de woonplaats van de soldaat in kwestie te zenden. Zo zijn de overlijdensakten van tien Hulstenaren, soldaat onder Napoleon, opgenomen in de burgerstand van Hulste. Onder deze tien geen Petrus Vandenborre. Was hij vermist of raakte (wat nog al eens gebeurde) zijn overlijdensakte niet in Hulste? Het antwoord zal wellicht tussen de plooiën van de geschiedenis blijven steken.

Deel van de brief van Petrus Vandenborre aan zijn vader, broers en zusters

[SH]

© www.hulste.info - 2020

[[disclaimer](#)]